

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van

<naam klager>

over

de stichting Humanitas DMH

DE PROCEDURE

<naam klager> heeft op 25 augustus 2020 een klacht ingediend bij Humanitas DMH. De klacht heeft betrekking op diverse aspecten rond de uitvoering van de zorg en begeleiding door Humanitas DMH. Humanitas DMH heeft de klacht ter behandeling doorgestuurd aan de KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (hierna kortheidshalve aangeduid als de commissie).

De voorzitter van de commissie heeft geconstateerd dat de klacht in behandeling kan worden genomen voor zover deze betrekking heeft op het doorzoeken van de kamer van betrokkene (klachtonderdeel 1) en het opleggen van een time-out gedurende drie weken (klachtonderdeel 2). De commissie heeft Humanitas DMH gelegenheid gegeven op de klacht te reageren. De reactie van Humanitas DMH ontving de commissie op 17 september 2020. Op 23 september 2020 heeft de commissie een online zitting gehouden ter bespreking van de klacht. Aan de online zitting namen deel: <naam klager> (betrokkene) bijgestaan door (cliëntvertrouwenspersoon) en als verweerders (manager), (gedragskundige) en (cliëntcoach).

BEVOEGDHEID EN ONTVANKELIJKHEID

De commissie beoordeelt allereerst of de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten (hierna kortheidshalve aangeduid als Wzd) in dit geval van

toepassing is. Gebleken is dat <naam klager> vanwege de VG indicatie op grond waarvan hij woont op locatie <locatiennaam>, een cliënt is in de zin van de Wet zorg en dwang.

De klacht heeft betrekking op het uitvoeren van onvrijwillige zorg in het kader van een zorgplan (art. 55 lid 1 sub c Wzd).

De commissie concludeert dat zij bevoegd is klacht te beoordelen en dat de klacht ontvankelijk is, voor zover deze betrekking heeft op het doorzoeken van de kamer van betrokkene en het opleggen van een time-out gedurende drie weken.

BEVINDINGEN

De commissie gaat uit van de navolgende feiten en omstandigheden.

Op locatie <locatiennaam> zijn 21 appartementen voor jongeren en jongvolwassenen met lichte of matige verstandelijke beperking en aanvullende problematiek. Men verblijft hier met een VG6 indicatie of hoger. De locatie is geen accommodatie als bedoeld in de Wzd en had onder de voorgaande wet ook geen Bopz aanmerking.

Er heeft over de time-out overleg tussen de gedragskundige en de Wzd functionaris van Humanitas plaatsgevonden. De Wzd is destijds verder niet betrokken op de besluiten wegens onbekendheid met die materie. Verweerders verklaren dat Humanitas DMH momenteel druk doende is de Wzd te implementeren en erkennen hiermee achter te lopen op de wettelijk voorgeschreven termijn. Op locatie <locatiennaam> vindt nauwelijks gedwongen zorg plaats. Verweerders menen dat de voorgelegde klachtonderdelen wel onder bereik van de Wzd vallen.

De commissie is van oordeel dat de Wzd inderdaad van toepassing is op klachtonderdelen 1 en 2, en vindt in algemene zin onbekendheid met de materie en/of vertraging in de implementatie geen geldig excuus voor het niet naleven van de wettelijke voorschriften terzake.

T.a.v. klachtonderdeel 1 Doorzoeking van de woonruimte

Volgens verweerders was er geen sprake van doorzoeking van het appartement maar uitsluitend van binnentreden. Dit gebeurde omdat er sprake was van verontrustende signalen en men betrokkene vervolgens niet kon bereiken. Het binnengaan van de woning is opgenomen in het signaleringsplan en in onderling overleg met cliënt afgesproken. Partijen verschillen van mening over of de hier aan voorafgaande stap van contact zoeken (telefonisch of via whats-app) heeft plaatsgevonden. Betrokkene geeft vervolgens aan dat hij zijn medicatie altijd opbergt en dat uit de rapportage waarin vermeld is dat men medicatie heeft aangetroffen, blijkt dat er wel degelijk doorzoeking moet hebben plaatsgevonden.

Verweerders hebben geen verklaring gegeven voor het feit dat gerapporteerd is dat bij/na het betreden van de woning de medicatie van betrokkene is gevonden.

T.a.v. klachtonderdeel 2 Time-out gedurende drie weken

In de periode voorafgaand aan de time-out vonden incidenten plaats waarvoor aan betrokkene twee schriftelijke officiële waarschuwingen zijn uitgereikt. Betrokkene was gewaarschuwd dat bij een tweede waarschuwing er een time-out zou volgen hetgeen in zou houden die dat hij drie weken niet in zijn appartement en op de locatie zou mogen verblijven.

Aanvankelijk was betrokkene het wel eens met een time-out. Dit was ook door zijn GGZ behandelaar geadviseerd in het kader van een afkoelingsperiode. Het vinden van een tijdelijk logeerafres waar ook de hond van betrokkene welkom zou zijn bleek vervolgens erg moeilijk. Met het verblijf in <naam tijdelijke opvanglocatie> is betrokkene alleen maar akkoord gegaan omdat er geen alternatief was. Het verblijf in <tijdelijke opvanglocatie> beviel betrokkene erg slecht waarna hij meermaals duidelijk kenbaar heeft gemaakt eerder terug te willen naar zijn eigen appartement. Dat mocht niet. Het betrof inmiddels geen afkoelingsperiode maar een sanctie wegens incidenten waarbij ook op de tijdelijke locatie nog een incident richting de cliëntcoach plaatsvond.

BEOORDELING

T.a.v. klachtonderdeel 1 Doorzoeking van de woonruimte

De commissie overweegt dat in dit geval niet alleen sprake was van binnentreden (waarover consensus in het signaleringsplan) maar klaarblijkelijk ook van enig onderzoek in de woonruimte van betrokkene. Voor zover het signaleringsplan beschouwd zou kunnen worden als onderdeel van het zorgplan, is hierin slechts het binnengaan, en niet het doorzoeken van de woning opgenomen. Van het volgen van een stappenplan en beoordeling door de zorgverantwoordelijke is niet gebleken. Het betreft hier volgens de commissie een vorm van (ambulant toegepaste) gedwongen zorg ex art. 2a Wzd jo. Besluit Wzd (onderzoeken van de woon of verblijfplaats op gedrag beïnvloedende middelen en of gevaarlijke voorwerpen in een ambulante setting) die niet in een zorgplan is opgenomen en die ook niet is uitgevoerd binnen de kaders voor zorg in onvoorziene situaties ex art. 15 Wzd e.v.. De commissie is van oordeel dat niet aan wezenlijke (formele) vereisten voor het toepassen van gedwongen zorg is voldaan en zal dit klachtonderdeel daarom gegrond verklaren. Aan een beoordeling naar proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid komt de commissie dan niet toe.

T.a.v. klachtonderdeel 2 Time-out gedurende drie weken

De commissie overweegt dat ook in deze situatie sprake was van (ambulant) toegepaste onvrijwillige zorg ex art. 2a Wzd vanaf het moment dat betrokkene onmiskenbaar duidelijk maakte bij medewerkers van Humanitas DMH zich te verzetten tegen het voortzetten van de time-out en terug te willen naar zijn eigen appartement. Het stond hem weliswaar vrij om de

tijdelijke opvanglocatie te verlaten maar de toegang tot zijn eigen appartement werd hem gedurende zekere tijd ontzegd. De commissie oordeelt dat daarmee sprake is van dwang in de zin van een beperking in de vrijheid om het eigen leven in te richten alsmede in het recht vrijelijk een verblijfplaats te kiezen (hetgeen volgens artikel 2 van het Vierde Protocol (artikel 2 4P) EVRM een vorm van vrijheidsbeperking is).

Zoals verweerders zelf ook hebben erkend is er in dezen niet aan de formele vereisten voldaan die de Wzd en het besluit Zorg en Dwang stellen aan de toepassing van onvrijwillige zorg. Zo is/was er geen zorgverantwoordelijke aangewezen en geen stappenplan opgesteld en gevolgd. Om die reden zal ook dit klachtonderdeel gegrond worden verklaard zonder dat de commissie aan de beoordeling van proportionaliteit, subsidiariteit en doelmatigheid toekomt.

UITSPRAAK

De commissie verklaart de klacht over het doorzoeken van de woning en de time-out gegrond.

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop de commissie <naam klager> en Humanitas DMH heeft gemeld dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 1 oktober 2020 door de voorzitter van de KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren, en de leden de heer drs. A.C. Louisse (lid / arts VG) en mevrouw drs. L.J.W.M. Muller (lid / gezondheidszorg-psycholoog).

mr. J.A. Heeren,
voorzitter